

سخن سردبیر

ظهور سلسله قاجار و شیوه حکومت‌داری این خاندان، ایران را در دوره‌ای یکصد و پنجاه ساله، با حوادث، رویدادها و سرانجام مصیبت‌های بسیار روبرو ساخت. بی‌تردید یکی از این مصیبت‌ها، جنگ‌های ایران و روسیه تزاری، در زمان فتحعلی‌شاه و جدایی بخش‌هایی از سرزمین ایران بود که طی دو جنگ و با عقد قراردادهای ننگین گلستان و ترکمانچای به وقوع پیوست.

از آن زمان ایرانیان چشم می‌داشتند و هر مصیبتی را که به مناسبت‌های مختلف بر روس وارد می‌آمد، به دقت دنبال می‌کردند و خذلان و خواری این کشور را چون مرهمی بر آلام خود می‌پنداشتند. جنگ روس و ژاپن در سال‌های ۱۹۰۴ - ۱۹۰۵ م. یکی از این مناسبت‌ها بود. جنگی که به دنبال خود شکست و هزیمت روسیه تزاری را به همراه آورد؛ و نیز عکس‌العمل‌های مختلفی را در میان اقشار مختلف مردم ایران به ویژه روشنفکران و شاعران ایرانی برانگیخت و آنان را واداشت تا این واقعه را به صورت‌های گوناگون در آثار خویش انعکاس دهند. یکی از این آثار، کتاب میکادونامه بود که توسط میرزا حسین علی تاجر شیرازی در سال ۱۳۲۵ ه. ق، با زبان شعر، جنگ روس و ژاپن را به تصویر درآورد.

میکادونامه نه تنها حوادث این جنگ را بیان ساخته است، بلکه سراینده آن در جای جای کتاب، احساس و عواطف خود را که نشان از کینه تاریخی مردم ایران از نظام تزاری روس بود، بروز داده است. او همچنین در آستانه انقلاب مشروطیت، و به عنوان

یک روشنفکر مشروطه‌طلب، به بیان اندیشه‌های اجتماعی خود در جامعه‌رو به تحول ایران آن روز پرداخته است.

پس از گذشت یکصد سال که از چاپ نخست میکادونامه در کلکته می‌گذرد؛ بار دیگر، به مناسبت فرا رسیدن سده انقلاب مشروطیت ایران و نیز برگزاری دومین سمینار بین‌المللی ایران و اسلام با عنوان «تاریخ و فرهنگ ایران پس از ظهور مغول» که با همکاری دانشگاه مطالعات خارجی اوساکا، مرکز پژوهشی میراث مکتوب و مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی در تهران برگزار می‌گردد؛ منتشر می‌شود.

